Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 12 koron rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 10. i 25. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 12. Dnia 25. czerwca 1900. XXVII. rocznik.

Nakładem Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Tadeusz Romanowicz.

O spieszne nadesłanie kwestyonarza do statystyki za rok 1899. uprasza biuro Związku P. T. Zarządy wszystkich stowarzyszeń, gdyż druk statystyki już się rozpoczyna.

Nowe pomysły biurokracyi sądowniczej.

Niedawno byliśmy zmuszeni przeprowadzić krytykę postępowania sądu, odmawiającego zarejestrowania stowarzyszenia zaliczkowego z powodu ustępu o wkładkach oszczędności. Oczekujemy w tej sprawie z całym spokojem orzeczenia najwyższego Trybunału, który już kilkakrotnie w tej sprawie rozstrzygnął w sposób, jedynie z ustawą zgodny a dla spółek korzystny.

Obecnie nasza sądownicza biurokracya wymyśliła coś zupełnie nowego — jak gdyby kierowała się zasadą, że wszelki urząd jest na to, aby pracę społeczną utrudniał obywatelom, którzy się jej podejmują. Biurokratyczny ten duch zwrócił się przeciwko spółkom systemu Raiffeisena, z utrudnieniem ich zakładania. Ażeby zakładanie i zarejestrowanie tych spółek ile możności ułatwić, postępowano dotychczas w ten sposób, że założyciele schodzą się sami bez interwencyi notaryusza lub delegata sądu, zawiązują stowarzyszenie, a następnie idą do kancelaryi sądowej i podpisują drukowany statut, zaopatrzony klauzulą, że spółka założoną została, zaś kancelarya sądowa podpisy legalizuje. W klauzuli tej jest zwykle powiedziane, że zgromadzenie przy uchwaleniu powyższych statutów wybrało członków dyrekcyi, radę nadzorczą, kasyera i t. p. i upoważnia wymienionych członków do wniesienia prośby o zarejestrowanie stowarzyszenia do rejestru handlowego.

Dotychczas rejestrowanie spółek na tej podstawie nie ulegało ze strony sądów żadnym przeszkodom. Dopiero sąd obwodowy w Stryju zaczął odmawiać rejestrowania spółkom, w ten sposób zawiązanym — a radca sądu tego p. Kocowski ogłasza w *Przeglądzie* następujące uzasadnienie tych odmów:

„Postępowanie podobne jest pod względem prawnym w pewnym kierunku mylne, gdyż według przepisu artykułu 208 ustawy handlowej należy przedłożyć dokument lub poświadczenie, stwierdzające w sposób urzędowy tę faktyczną okoliczność, że stowarzyszenie istotnie zawiązane zostało, w którym to akcie sądowym lub notaryalnym ma być przedstawiony cały porządek dzienny i przebieg odbytego walnego zgromadzenia, a mianowicie, kto w tem zebraniu brał udział, w jaki sposób (iloma głosami) uchwalono statut i przeprowadzono wybory członków dyrekcyi, rady nadzorczej i t. p.; samo zaś podpisanie statutu przez członków zebrania i zalegalizowanie ich podpisów jeszcze nie wystarcza. Wobec tego braku, sąd obwodowy w Stryju odmawia prośbom o zarejestrowanie stowarzyszeń raiffeisenowskich i odnośne prośby na podstawie przepisu §. 3. rozporządzenia ministeryalnego z 14. maja 1873 nr. 71 Dz. p. p. zwraca proszącym bez skutku, a wyższy sąd krajowy we Lwowie, uchwały te odmownie zatwierdza, jak to miało miejsce n. p. uchwałą wyższego sądu z 16. stycznia 1900 R. II. 293/99 i z 15. maja 1900 R. II. 157/00.

„W motywach odmowy podniesiono tę zwłaszcza okoliczność, że ministeryalne rozporządzenie z 23. maja 1895 Nr. 74 Dz. p. p. dopiero po pierwotnem

zarejestrowaniu stowarzyszenia, gdy wzory podpisów członków dyrekcyi już w sądzie zostały złożone, ze zwala na uwierzytelnienie pewnych czynności (bez notaryusza) przez samą dyrekcyę.

„Przeciw takim odmownym uchwałom wnoszą wprawdzie interesowani rekursy i podnoszą w nich, że pierwsze walne zgromadzenie odbyło się wedle §. 70. uchwalonych statutów (które mają być ułożone przez Wydział krajowy i rozsyłane gminom przez ten Wydział), że to zgromadzenie odbyło się w dokładnie oznaczonym dniu przy interwencyi funkcyonaryusza Wydziału krajowego, — że o tej czynności spisano przez założycieli na ogólnem zebraniu obecnych odnośny protokół (jednak tylko prywatnie pomiędzy sobą), że ten protokół wedle §. 89. instrukcyi sądowej może zastąpić sądowe lub notaryalne poświadczenie, i że żądaniem, by przy odnośnych walnych zgromadzeniach interweniował sąd lub notaryusz, naraża się strony na niepotrzebne znaczne koszta i wyrządza się szkodę osobliwie dla włościan, którzy w tych spółkach szukają łatwiejszego kredytu i podniesienia dobrobytu stanu rolniczego. Wszystkie te jednak zarzuty ustawowo nie wystarczają i dlatego zwracam uwagę, że do każdej podobnej prośby musi być dołączony sądowy lub notaryalny protokół (dokument publiczny) stwierdzający fakt odbytego walnego zgromadzenia, uchwalenia statutów, a więc tem samem fakt zawiązania stowarzyszenia i dokonanych wyborów“.

Na to „ostrzeżenie“ odpowiada bardzo dobrze w *Przeglądzie* dr. Franciszek Stefczyk, kierownik biura Patronatu w Wydziale krajowym. Stwierdza on przedewszystkiem, że odmowa sądu handlowego w Stryju odnosiła się do spółki w Lisowicach a druga do spółki w Synowudzku — i że powodem odmowy była okoliczność, iż zawiązanie i uchwalenie statutu spółki nie zostało udowodnione dokumentem publicznym, a więc w formie aktu notaryalnego albo sądowego — a zatem dla tego, że na założycielskiem zebraniu spółki nie był obecny notaryusz lub delegat sądu.

Przedstawiwszy szczegółowo sposób postępowania, zalecony spółkom przez Patronat dla tego, aby uniknąć obecności notaryusza lub delegata sądowego na założycielskiem zebraniu spółki i oszczędzić w ten sposób wydatku kilkudziesięciu koron i niepotrzebnej formalistyki — stwierdza dr. Stefczyk że na podstawie tego sposobu postępowania zostało w Galicyi zarejestrowanych prawie przez wszystkie sądy handlowe galicyjskie około 70 spółek, a z nich przeszło 40 spółek oszczędności i pożyczek, zawiązanych pod Patronatem Wydziału krajowego — i że w innych krajach austryackich istnieje około $1^1/_2$ tysiąca spółek, w ten sam sposób zarejestrowanych. Orzeczenie sądu stryjskiego jest zatem unikatem. A dalej pisze:

„Wyższy sąd krajowy we Lwowie zatwierdził orzeczenie sądu stryjskiego w sprawie zarejestrowania spółki w Lissowicach, poprzestając na motywach, przytoczonych w orzeczeniu sądu I-szej instancyi. Wskutek tego wniesionym zostanie rekurs do najwyższego Trybunału w Wiedniu i mam wszelką nadzieję, iż odniesie pożądany skutek. Motywa bowiem, przytoczone w orzeczeniu sądu stryjskiego, nie znajdują należytego uzasadnienia w obowiązujących przepisach, podczas gdy zalecony przez biuro Patronatu i akceptowany w tysiącu wypadków przez inne sądy handlowe sposób postępowania odpowiada tak literze jak i duchowi ustawy.

„Powołany i zastosowany w odmownem orzeczeniu sądu stryjskiego §. 208. ustawy handlowej odnosi się wyraźnie i jedynie do spółek akcyjnych i opiewa: „Spółki akcyjne mogą być zakładane tylko za zezwoleniem państwowem. O zawarciu i treści kontraktu spółkowego (statutu) musi być spisany sądowy albo notaryalny dokument“. Nie pojmuję tedy, jak można powoływać się na to postanowienie, gdy chodzi o zarejestrowanie spółki zarobkowej i gospodarczej, opartej na ustawie z 9. kwietnia 1873, a nie będącej wcale spółką akcyjną. Odnosząca się do spółek raiffeisenowskich ustawa z 9. kwietnia 1873 postanawia w §. 7. (ustęp drugi): „Co do tego rejestru (spółek zarobkowych i gospodarczych) stosują się postanowienia podane w kodeksie handlowym, a dotyczące handlowego rejestru“. Kodeks zaś handlowy mówi o rejestrze handlowym w §. 10—18.; w szczególności zaś §. 10. zawiera postanowienie co do formy, w jakiej mają być wnoszone zgłoszenia do rejestru, w tych słowach: „Wszystkie w kodeksie handlowym przepisane, a do prowadzenia handlowego rejestru odnoszące się zgłoszenia, muszą być w sądzie handlowym bądź to osobiście do protokołu podawane, bądź też doręczane w sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionej formie“.

„Dlatego też rozporządzenie wykonawcze z dnia 14. maja 1873 r. do ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 postanawia dosłownie w ten sam sposób co do postępowania przy zgłoszeniach do rejestru stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. „Forma sądowego lub notaryalnego uwierzytelnienia“ nie znaczy jednak to samo, co „sądowy lub notaryalny dokument“; zgłoszenie, którego wszystkie podpisy są sądownie uwierzytelnione i do którego dołączony został statut spółki z oświadczeniem zaopatrzonem w podpisy założycieli, sądownie uwierzytelnione, jest

zgłoszeniem wniesionem „w sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionej formie“.

„Że nakoniec tendencya tak legislatywy, jak i egzekutywy nie idzie co do formy wymaganej przy zarejestrowaniu spółek zarobkowych i gospodarczych w kierunku surowszego, lecz przeciwnie w kierunku łagodniejszego interpretowania odnośnych postanowień ustawy, tego dowodem zmiana drugiej części §. 2. wspomnianego wyżej wykonawczego rozporządzenia, dokonana przez rozporządzenie ministeryalne z 23. maja 1895 (Dz. p. p. nr. 74): druga część tego przepisu brzmi obecnie: „Sądowe lub notaryalne uwierzytelnienie może odpaść, jeżeli zgłoszenie, albo pełnomocnictwo jest zaopatrzone w firmowe podpisy spółki i jeżeli podpisy podpisujących znajdują się już w aktach rejestrowych sądu handlowego w formie uwierzytelnionej“. Ta druga część paragrafu 2-go przepisu wykonawczego w brzmieniu obecnie obowiązującem nie ma wprawdzie zastosowania przy zgłoszeniu do rejestru nowozawiązanej spółki, ale w każdym razie daje wskazówkę co do sposobu rozumienia pierwszej części tegoż samego przepisu wykonawczego“.

Tyle dr. Stefczyk. Z naszej strony mamy do dodania jeszcze jedną uwagę: Żaden przepis ustawy o stowarzyszeniach z 9. kwietnia 1873 nie zawiera postanowienia, że statut zawiązującej się spółki musi być koniecznie na jakiemś zgromadzeniu uchwalony. Statut może być napisany przez jednego, dany prywatnie do przeczytania dziesięciu innym — i jeżeli ci statut podpiszą nie potrzeba zgromadzenia i uchwały. Na jakiej podstawie sądowi stryjskiemu potrzeba koniecznie zgromadzenia i uchwały — a nawet notaryalnego stwierdzenia, iloma głosami statut uchwalono — nie wiemy. Można sobie przecież wyobrazić wypadek następujący: Zwołuje ktoś zebranie dla zawiązania spółki. Zeszło się 40 osób Statut odczytano. Powstaje opozycya. Głosowanie daje taki wynik, że 25 oświadcza się przeciw zawiązaniu na podstawie tego statutu — a 15 za Wtedy ci 15 mają wszelkie prawo spółkę na podstawie tego „odrzuconego“ statutu zawiązać i zarejestrować — co oczywiście nie ma żadnej mocy obowiązującej dla tych, co byli przeciwni — tak samo, jak w przeciwnym wypadku, gdy większość się zgodziła na statut, mniejszości to bynajmniej nie obowiązuje. Bo statut jest umową, zawartą między tymi, którzy ją chcą zawrzeć. Jeżeli oni jawią się w sądzie i tam podpisują umowę, rzecz jest absolutnie ważna z zastrzeżeniem, że umowa treścią swą odpowiada postanowieniom ustawy, co sąd przy zarejestrowaniu rozważy i rozstrzygnie. I jeżeli wymienieni w statucie członkowie pierwszego zarządu, do wniesienia podania o zarejestrowanie upoważnieni, podpiszą podanie i złożą wzory swoich własnoręcznych podpisów — i uczynią to w sądzie, który ich podpisy zlegalizuje, zarejestrowanie może nastąpić bez żadnego poprzedniego zgromadzenia.

Zapatrywanie sądu stryjskiego nie jest zatem w ustawie uzasadnione.

Słuszna odmowa.

W Radzie państwa wniósł poseł Schoenerer do ministra handlu interpelacyę w sprawie odmowy zarejestrowania spółki oszczędności i pożyczek w Bleistadt w Czechach. Towarzystwo to miało być założone na tej podstawie, że gmina obejmuje porękę za wszelkie zobowiązania Towarzystwa, o ile na to jego majątek własny nie wystarczy. Natomiast zaś ma być gminie przyznany wpływ na zarząd w ten sposób, że każdoczesny burmistrz jest członkiem zarządu a z innych 11 członków gmina mianuje 5, zaś na 6 zastępców mianuje trzech. Wreszcie 50% czystego zysku ma przypaść gminie. Sąd odmówił zarejestrowania takiego statutu — a interpelant zapytuje ministra, czy nie byłby skłonny do wniesienia projektu takiej zmiany ustawy z 9. kwietnia 1873 — ażeby publiczne korporacye jak gminy, powiaty i t. p. mogły obejmować subsydyarną porękę za zobowiązanie spółki a natomiast zapewniały sobie udział w czystym zysku i zastępstwo w zarządzie.

Sprawę tę omawia trafnie wiedeńska *Genossenschaft.* Zgadza się z uchwałą sądu, odmawiającą zarejestrowania takiej spółki — bo na podstawie obecnej ustawy jest to oczywiście niemożliwe. Według ustawy członkowie spółki muszą ręczyć najmniej drugą kwotą udziału — tu byliby od poręki uwolnieni. Według ustawy członkowie wybierają zarząd — tu byłby jeden członek zarządu z głosem wirylnym a połowa wybierana nie przez członków Towarzystwa, ale przez Radę gminną. Ale co więcej: w zarządzie zasiadaliby ludzie, nie będący członkami Towarzystwa. Sprzeciwia się to stanowczo i ustawie i zasadom społeczno-ekonomicznym, na jakich się opierają spółki kooperacyjne.

Sądzimy także — zgodnie z artykułem wiedeńskiego fachowego organu, że na zawarte w interpretacyi żądanie zmiany ustawy w powyższym duchu zgodzić się nie można i że minister, gdyby mu przez zamknięcie Rady państwa nie była już odjęta możność dania odpowiedzi — byłby musiał odmownie odpowiedzieć.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych
za miesiąc maj 1900.

Miejscowość i firma*)	Stan bierny							Kapitał obrotowy	Stan czynny			
	Udziały	fundusz rezerwowy	Wkładki	Pożyczki zaciągnięte	Saldo rachunku Banku kraj.	Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone	Koszta założenia ruchom. i admin.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka
	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.
Biała Tow. kredyt. i oszczęd.	64741	9523	116258	152398	—	4803	583	348306	303479	4832	38257	1738
Biecz Tow. wzaj. kredytu	49623	1763	205760	19048	1814	7969	9126	295103	264484	21264	3339	6016
Błażowa Stow. zal. „Pomoc“	5313	670	44416	—	—	1769	14132	66300	55756	112	9177	1255
Bochnia Tow. zal.	46050	7359	104353	3393	—	6592	2500	170247	157726	2763	9036	722
Bołszowce Bank zal.	43832	10264	63736	28985	—	5175	328	152320	139285	8383	2520	2132
Bołszowce Kasa zal. „Nadz.“	36436	8198	63077	1000	—	4749	2345	115805	108116	6287	853	549
Borszczów Pow. K. zal. i oszcz.	27577	3945	27850	36906	3520	2779	1101	103678	99291	2375	373	1639
Brzostek Tow. zal.	15821	3180	64193	11543	—	3317	560	98614	92311	1784	199	4320
Chodorów Tow. zal.	7682	1441	16123	7500	—	921	126	33793	31101	—	1011	1681
Cieszanów Tow zal.	26901	11882	104139	33400	1835	1354	1990	181501	146328	2829	29224	3120
Czortków Bank zal.	76232	13963	342679	—	—	16858	5279	455011	394517	3389	47236	9869
Dąbrowa Tow. zal.	165044	78704	650656	—	—	26332	51885	972621	811230	6995	143569	10827
Dębica Tow. wzaj. kredytu	118098	31447	588445	10070	385	29040	3889	781374	734692	7836	30774	8072
Dobczyce St. poż. i oszcz. „Wz. p.“	15543	4032	31398	36200	—	115	—	77288	69332	1808	4433	1715
Dobromil Tow. zal.	66340	16222	108686	15600	1504	6664	1645	216661	198930	16590	—	1231
Drohobycz T. zal.	102915	36751	558809	—	—	23897	8174	730546	618085	5743	100834	5884
Dukla Tow. zalicz.	59866	11089	213785	41666	5745	10006	3658	345815	312028	4951	23118	5718
Dynów Tow. zal.	33552	7555	197838	1000	—	6037	3461	249443	218876	13052	16903	612
Frysztak Tow. zal.	1530	204	11802	—	—	2746	6646	22928	16593	637	1093	4605
Gliniany Tow. zal.	87597	42205	300008	67202	2502	14887	390	514791	472323	5658	35787	1023
Głogów Pow. T. zal	88886	37339	583817	31700	—	33605	725	776072	739292	30792	1200	4788
Gorlice Tow. zal.	186281	95300	784783	595758	—	43591	48941	1754654	1601164	9984	135432	8074
Grybów Tow. zal.	71840	33978	522633	17000	—	10392	26247	682090	635645	2514	39925	4006
Husiatyn Pow. T. z.	34033	10313	210157	15820	2302	12422	949	285996	258030	13208	—	14758
Jasło Tow. zalicz.	129651	72189	889021	36152	1851	32457	120098	1281419	1025042	82042	170231	4104
Jordanów St. poż. „Praca i oszcz.“	48918	23613	225315	—	—	13486	—	311332	230506	1801	76216	2809
Kalwarya zebrz. T. oszcz. i poż.	33145	3017	181494	27000	—	16077	3844	264577	247854	2117	4015	10591
Kałusz Tow. zal.	44870	17434	124212	6600	—	3033	5879	204728	164211	12801	25040	3676
Kamionka strum. Pow. T. zal.	53267	23007	266889	—	—	7874	14449	365286	262533	3136	93933	5684
Kolbuszowa T. z. „Szcz. Boże“	60789	30673	241643	—	—	10794	12168	356067	281755	1990	66214	6108
Kraków Bank chrześcijański	16074	1839	46552	11614	—	2848	—	78927	75270	85	1777	1795
Kraków Tow. kred. ręk. i przem.	115141	38669	728525	181780	—	36520	4995	1105630	1008842	8253	87769	766
Kulików Kasa zal. „Nadzieja“	23275	6673	27758	41600	—	463	2551	102320	93703	3717	3571	1329
Kuty Mieszcz. Kasa zal. i oszcz.	11422	1930	28560	15250	—	1573	321	59056	56278	1951	275	552
Lisko Tow. zalicz.	120817	40677	737435	165690	2176	38183	6898	1111877	1057971	7487	42969	3450
Lubaczów Tow. kred. miejskie	155186	24942	131430	—	690	—	3152	315410	305501	3854	3874	2181
Lubaczów St. zal.	37931	7544	124128	29894	—	5256	2112	206865	197579	2456	6316	514
Lwów Bank dla ubezp. i przem.	72855	5123	23745	220620	—	6574	15665	344582	313797	20263	4102	6420
„ Bank zaliczkowy	379392	119863	1624991	1045301	—	84841	24	3254412	2907895	20822	305779	19916
„ Lwowsk. T. zalicz.	38881	3154	15516	85812	—	2351	—	145694	134651	2712	3781	4550
„ Pow. Tow. zal.	32135	9645	152331	13000	—	—	—	207111	176501	1658	27760	1192
„ T. eskont. i zal	53022	13922	26500	35397	—	4841	12395	146107	116012	2674	22110	5282
„ Tow. wzaj. kredytu	136824	16485	116363	118920	—	4134	583	393279	382323	2622	4621	3713
„ T. zal. urzęd. poczt.	84433	10932	46237	187800	—	7631	585	337618	329733	4052	3543	291
Maków St. poż. „Wzaj. pom.“	135408	52593	378123	—	—	19024	763	585911	364088	4665	211242	5917
Mielec Tow. zal.	36160	6824	284060	—	6233	5817	10512	349606	326464	1560	8140	13442
Mikołajów Kasa zal. „Nadzieja“	8843	2577	2925	18570	—	104	674	33693	30743	493	1779	678
Mikulińce Tow. zal.	2782	1027	7419	6330	—	609	167	18334	17706	200	19	409
Milówka St. oszcz. i poż. „Opat.“	33163	12606	78271	23190	—	—	2079	149309	111961	314	36685	349
Mościska Tow. zal.	70527	29387	239650	—	—	·	—	346837	308449	6774	28211	3403

*) Tylko wykazy nadesłane przed 10. każdego miesiąca znajdą w tabeli pomieszczenie.

Miejscowość i firma	Stan bierny							Kapitał obrotowy	Stan czynny			
	Udziały	fundusz rezerwowy	Wkładki	Pożyczki zaciągnięte	Saldo rachunku Banku kraj.	Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone	Koszta założenia ruchom. i admin.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka
	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.
Mszana dolna T. z.	8169	1963	17981	10253	—	431	740	39537	37673	673	759	432
Nisko Pow. Kasa zal. i oszcz.	11287	2353	30056	1300	—	1328	499	46823	43334	504	2825	160
Nowy Sącz K. zal.	155493	67220	837768	—	—	34265	13221	1107997	1056827	5053	43514	2573
Obertyn Kasa zal. i oszczędn.	14220	4635	35081	15263	—	2373	810	72382	70083	603	869	231
Oświęcim Tow. oszczęd. i poż.	228408	76556	895358	—	—	40551	1095	1241970	1115432	3213	111820	10758
Pilzno Stow. oszczęd i poż	29982	17332	298816	27705	—	10180	4320	388336	368194	—	19032	1110
Podgórze St. p. i o. „Wz. p.“	141755	51704	708285	175253	15606	17883	—	1110487	1090036	5137	7599	7715
Podhajce Tow. zal.	48588	6586	119632	20557	—	8553	252	204171	193815	2102	6036	2217
Przemyśl K. zal. rzem. i rol.	229397	135163	655567	108095	—	31354	98054	1257628	1068821	11829	165512	11465
Przemyśl T. z. rolne	204301	76478	444126	602121	4933	31789	223103	1586853	1319753	—	257736	9363
Radziechów T. zal.	117300	39258	319196	—	—	12082	7676	495513	459848	4168	22253	9244
Radomyśl Stow. oszcz. i poż.	16908	8725	84100	18570	—	3588	184	132076	111315	1189	16631	2927
Radymno Kasa zal.	38105	6792	57546	44170	—	5261	5340	157215	145890	1746	2339	7240
Rawa ruska Pow. K. zal. i oszcz.	30170	7352	148914	8400	2645	7239	2176	206898	191105	1333	8932	3827
Rohatyn Tow. zal.	34470	19824	111061	—	—	8582	8140	182078	149755	1950	30130	242
Rozdół Tow. zal.	8761	2684	15568	23600	—	290	6	50910	48329	1482	543	555
Rudki Tow. zal.	44760	16879	168470	13400	1742	4579	1682	251513	227773	4714	17901	1089
Rymanów Tow. zal.	47542	32304	345726	9427	—	12494	2416	449911	354527	2595	87340	5447
Sambor K. z. rękodz. i roln.	30106	10018	144433	42565	—	6758	367	234250	168921	1780	61718	1830
Stryj Tow. zalicz.	93387	25500	213583	4200	231	10956	15437	363294	305277	8653	38384	10980
Szczerzec T. K. zal.	24670	4450	56798	20205	—	—	126	106249	99196	846	6072	135
Skałat Tow. zal. i kredytowe	98849	40272	109903	208370	—	10127	4483	472004	422814	602	38253	10355
Skawina Stow. poż. i oszczęd.	25713	5220	79581	18673	—	5442	1202	135832	134175	908	259	488
Sokal Tow. zalicz.	43168	36235	316999	25026	—	7431	72	428933	327454	3317	93834	3267
Stanisławów Bank mieszcz.	204477	62848	672400	235708	—	31435	5267	1212137	1060598	8694	118688	24021
„ Bank zalicz.	129937	25531	242232	199187	10897	18824	39990	666600	516822	8728	123119	17930
Strusów Kasa oszcz. i poż.	35521	5799	87758	26888	—	5725	1743	156436	149096	3388	2787	1165
Tarnobrzeg T. zal.	23272	23370	101197	3000	303	6664	4126	161933	149852	1188	8002	3631
Tłumacz St. kredyt. „Oszczędn.“	68697	19257	244328	—	17	11218	—	343519	309108	4299	22501	7610
Tuchów Kasa zal i oszczędn.	9119	570	69160	—	—	3065	—	81915	75745	757	4	5408
Turka Pow. T. zal.	41351	5186	193227	17560	1410	7599	819	267155	257252	4373	3603	1925
Ulanów Tow. zal.	11602	2499	20963	20533	—	2053	24	57676	54665	293	2185	527
Ustrzyki dolne Tow. zalicz.	21159	4566	53466	40540	—	3915	889	124536	119508	1122	3784	36
Zakopane Tow. zal.	25248	7587	311649	—	—	13271	—	357756	302040	694	53846	1175
Zaleszczyki T. kr. „Wz. pom.“	12973	1816	20651	11700	—	1093	—	49044	42085	1759	2575	2623
Złoczów Kasa zal.	29929	12752	130894	—	—	3084	1074	177734	168998	3242	798	4694
Złoczów Tow. zal.	149605	58288	499006	—	—	18965	19108	744972	631660	5014	107119	1178
Żółkiew Kasa zal. i oszczędn	50568	43703	25652	141411	3750	—	2213	267299	201900	5929	56581	3109
Żydaczów Pow. Kasa zal. i oszcz.	19735	8281	233709	4000	—	5706	1071	273479	246183	4333	8444	14517

Słusznie powątpiewa *Genossenschaft*, czy ze stanowiska ustaw gminnych możnaby na taką porękę gminy zezwolić. Gmina może swoim całym majątkiem ręczyć za instytucye, z których wszyscy członkowie gminy korzystać mogą — np. za kasę oszczędności, która nie ma osobnego członkostwa, ale każdy członek gminy może w niej składać oszczędności i o ile jest zdolnym do kredytu, kredyt uzyskać. Ale nie może ręczyć za instytucyę, z której nie członkowie gminy jako tacy, lecz członkowie tej instytucyi korzystają a inni nie. Przy skromnie ograniczonej poręce gminy jeszcze by można ten zarzut pominąć — ale w tym wypadku ręczyłaby gmina bez ograniczenia za wszystkie zobowiązania członków a to jest niedopuszczalne

Powtóre — jest zupełnie niepożądaną rzeczą, wręcz dla ekonomiczno-społecznej edukacyi szkodliwą, z systemu spółek usuwać całkowicie zasadę odpowiedzialności. Taka zaś zmiana ustawy, jakiej interpelacya żąda, jest stanowczem usunięciem odpowie-

działności członków. Kredyt Towarzystwa nie zawsze zyskałby na poręce gminy — wszak wiemy, że bywają gminy tak źle administrowane, iż nie obudzają żadnego zaufania. Wybór zaś do zarządu spółki ludzi, którzy nie są jej członkami i nie są wybrani przez członków, pojęcie odpowiedzialności już do reszty wywraca na nice, zdaje spółkę na łaskę ludzi, do niej nie należących, jej zaufaniem nie obdarzonych — na łaskę zmiennych prądów i walk koteryjnych, które w Radach gminnych tak bardzo są częste a tutaj oczywiście odbiłyby się na zarządzie spółki, przez Radę gminną wybranym.

Nie można ustawy reformować przez to, że się do niej wprowadza postanowienia, wywracające kompletnie te zasady, na których się ustawa opiera. To nie jest reforma, naprawa, ani nawet uzupełnienie ustawy, ale jej zniweczenie. To zupełnie tak, jak gdyby kto chciał do ustawy cywilnej wprowadzić zasadę, że każdemu wolno nie dotrzymać zaciągniętego zobowiązania — albo do ustawy karnej paragraf: zbrodnie mają być bezkarne. Można każdą ustawę naprawić a z biegiem czasu i rozwojem stosunków naprawiać ją trzeba — ale lepiej ustawę znieść, niż wprowadzać do niej postanowienia z jej przewodnią myślą wręcz sprzeczne.

O należytościach bezpośrednich.

Przypominamy jak zwykle wszystkim stowarzyszeniom, szczególnie nowo powstałym, że w myśl ustawy z d. 21. maja 1873 r. Nr. 87. Dz. u. p. mają stowarzyszenia opłacać w miesiącu styczniu i lipcu każdego roku należytości bezpośrednie. W tym celu należy przedłożyć c. k. Urzędowi wymiaru należytości, a gdzie takiego nie ma, c. k. Urzędowi podatkowemu do dnia 14. stycznia, względnie lipca, następujące wykazy: *a)* wpłacone w ubiegłem półroczu udziały; *b)* wypłacone w temże półroczu udziały i *c)* wypłaconą i dopisaną w temże półroczu dywidendę od udziałów. Od każdej z tych sum z osobna liczy się należytość wedle skali I., na podstawie następującego wzoru:

Wykaz należytości bezpośrednich za I. półrocze 1900:

a) Udziały wpłacone wynoszą	9.231 k. 70 gr.	od tego nal. wedle sk. I.	8 k. — gr.
b) „ wypłacone „	2.212 „ 48 „	„ „ „ „	1 „ 60 „
c) dywidenda wypłacona	4.282 „ 52 „		
„ dopisana	629 „ 20 „		
razem dywidenda	5.911 k. 72 gr.	od tego nal. wedle sk. I.	4 k. — gr.
		razem należytość	13 k. 60 gr.

wyraźnie: trzynaście koron sześćdziesiąt groszy, którą to kwotę równocześnie wraz z kontrakwitem składamy, prosząc o pokwitowanie odbioru.

W........, dnia ..... 1900.

Dyrekcya:

(Kontrakwit podpisuje Dyrekcya, stwierdzając że kwotę 13 kor. 60 gr. w kasie c. k. Urzędu podatkowego złożyła).

Należytość dwuprocentowa od książeczek wkładkowych została z dniem 1. stycznia 1893 zniesiona.

Ponieważ niektóre Towarzystwa zaniedbują przedkładania tych wykazów, i opłaty tej należytości, przeto przypominamy, że władze skarbowe, które terminów tych ściśle przestrzegają, mogą zniewolić zarząd do przedłożenia tych wykazów, nakładając na Dyrekcyę karę pieniężną, zaś w razie spóźnienia opłaty poza termin, zastosowują §. 79. ustawy z dnia 9. lutego 1850 r. to jest *wymierzają karę w wysokości trzykrotnej należytości.*

Rozmaitości.

Nasze władze administracyjne postępują czasem ze stowarzyszeniami w sposób, któremu nie dałoby się wiary, gdyby to nie było czarno na białem udokumentowane. Oto przykład: Pan starosta w X. otrzymuje doniesienie o znajdującej się w jego powiecie małej, lokalnej spółce produkcyjnej, że panują tam jakieś nieporządki, że są tam „deficyty“, że dla pokrycia tych deficytów trzeba przyjąć dobrego buchaltera, który to uporządkuje! Jak może buchalter pokryć deficyty — to już sekret tego, co wniósł doniesienie. Buchalter może na jakiś czas deficyt zakryć, ale nie pokryć. Autorem tego nonsensu był członek Towarzystwa, który przez kilka lat prowadził księgi — a gdy w r. b. uchwalono na zgromadzeniu obniżyć koszta administracyjne, a w pierwszym rzędzie honorarya funkcyonaryuszów — zrezygnował. Cóż p. Starosta robi z tem podaniem? Oto załatwia je w sposób, wymagający ile możności najmniejszego wysiłku myśli — odstępuje bowiem żandarmeryi do dochodzenia! Żandarmerya ma sprawdzać stosunki w spółce produkcyjnej! Żandarmerya ma czynić dochodzenia, czy prawda, że są deficyty — że Towarzystwo jest w swym bycie zagrożone! Ślepemu każe się zdawać sprawę z wystawy obrazów — głuchemu oceniać koncert. A nie tylko, że oddaje się sprawę w ręce organu, który nie może o niej mieć pojęcia — ale na podstawie doniesienia i to tak niedorzecznie napisanego iż musiało obudzić wątpliwości — każe się robić dochodzenia, które mogą spółce zaszkodzić. Żandarmi mają się rozpytywać o stosunki w spółce — a to chyba wystarczy, ażeby obudzić najdziwaczniejsze i najbardziej nieprawdziwe domysły. Żandarmerya tym razem znalazła się dobrze: odpowiedziała, że wprawdzie słychać, iż Towarzystwo jest *„stark eingewickelt“* — co w niemczyźnie żandarmeryi, zmuszonej do pisania po niemiecku, miało zapewne znaczyć „zawi-

kłane“ — ale że ona na tych rzeczach się nie rozumie. Przecież raz znalazł się organ rządowy, który zdobył się na przyznanie, że się na czemś nie zna! Starosta zaś dostał od żandarma pouczenie, że niewłaściwym organom porucza takie sprawy.

Ruch stowarzyszeń.

Dary i subwencye na rzecz **Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych** w myśl okólnika Zarządu, nadesłały dotychczas z czystych zysków za rok 1899, następujące Towarzystwa:

14. Kasa zal. i oszczęd. w *Łańcucie* . . 150 kor.
15. Tow. zaliczkowe w *Bóbrce* . . . . 10 „

We Lwowie, dnia 25. czerwca 1900 r.

W. Terenkoczy. *N. Ulmer.*

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1899.

66. Husiatyn. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 4.455·47, z rachunku Banku krajowego 161·32; razem 4.616 79. Rozchód: koszta umorzenia i ruchomości 127·96, koszta administracyi i podatków 2.201 80, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 2.287·03; razem 4.616·79. *b) Bilans* Stan czynny: pożyczki 114.545·55, koszta ruchomości 512·—, koszta administracyi 230·—, zapas druków 100·—, zaliczki procesowe 168·09, lokacye 3.700·—, kasa 4.973 32½; razem 124.228·96½. Stan bierny: udziały 16 079 63, fundusz rezerwowy 4.031·02, wkładki na rachunek bieżący 94.243·73½, długi zaciągnięte 5.250·—, odsetki (naprzód pobrane) 2.055·04, zastępstwo Banku krajowego 182·51, zyski za 1899 rok 2.287·03, zapas druków 100·—; razem 124.228·96½. Liczba członków 1452. Ogólny obrót kasowy 474.338·59½.

67. Frysztak. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 1 000·89. Rozchód: urządzenia i ruchomości 21·17, administracya 446·49, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 533·23; razem 1.000·89. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 43.336·—, odsetki (zaległe) 189 97, koszta urządzenia 190·50, koszta procesowe 12·51, kasa 3 261·03; razem 46.990 01. Stan bierny: udziały 5.910·—, wkładki 39.926·29, odsetki (naprzód pobrane) 319·49, fundusz rezerwowy 301·—, zyski i straty 533·23; razem 46.990·01. Liczba członków 273. Ogólny obrót kasowy 158.590 26.

68. Jaryczów nowy. Kasa zaliczkowa „Nadzieja“. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 1.077·62. Rozchód: z rachunku odsetek 12·—, koszta urządzenia i ruchomości 470·06, straty i zyski z 1899 r. 595·56; razem 1.077·62. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 14.240·86, odsetki naprzód zapłacone 38·80, odsetki zaległe (zwłoki) 1.545·25, koszta ruchomości 109·93, zaliczki procesowe 179·97, lokacye 203·17, kasa 279·35; razem 16.597·33. Stan bierny: udziały 5.730·49, wkładki na rachunek bieżący 3.024·69, długi zaciągnięte 5.490·—, odsetki (naprzód pobrane) 170·35, fundusz rezerwowy 1.586·24, straty i zyski 595·56; razem 16.597·33. Liczba członków 714. Ogólny obrót kasowy 75.545·31.

69. Maków. Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rachunku odsetek 8 668·81, z rach. wydatków prawnych —·99, z rach. zysków z 1898 r. 495·10; razem 9.164·90. Rozchód: z rach. ruchomości 120·85, z rach. wydatków zawiadowczych 4.905·41, z rach. wydatków prawnych —·03, do rachunku bilansu 1899 r. 4.138·61; razem 9.164·90. *b) Bilans.* Stan czyny: z rachunku skarbca 4.957·23, dom własny 13 049·57, fundusz rezerwowy 15.225·72, fundusz rozporządzalny 46·14, lokacye 67.739 06, pożyczki 161.068·38, wydatki zawiadowcze 450·—, ruchomości 200·—, wydatki prawne 211·66, Bank krajowy 3.249·28; razem 295.441·04. Stan bierny: fundusz rezerwowy 24.536·98, fundusz rozporządzalny 214·53, udziały 66.409·39, wkładki na oszczędność 195.839·98, depozyta 54·10, odsetki 4.226·22, wydatki prawne 21·23, straty i zyski 1899 r. 4 138·61; razem 295·441 04. Liczba członków 2.211. Ogólny obrót kasowy 746.759 13.

70. Obertyn. Kasa zaliczkowa i oszczędności. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rach. odsetek 1.303·82. Rozchód: koszta urządzenia i ruchomości 64·60, koszta administracyi i podatków 691·41, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 547·81; razem 1.303 82. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 34.954·—, odsetki naprzód zapłacone 48·76, koszta ruchomości 259 24, zaliczki procesowe 86·96, kasa 212·24; razem 35.561·20. Stan bierny: udziały 6.919·35, fundusz rezerwowy 2 223 74, wkładki na rachunek bieżący 17.593·65, długi zaciągnięte 7.952·—, odsetki (naprzód pobrane) 257.65, fundusz dyspoz. dyrekcyi 67·—, straty i zyski 547·81; razem 35.561·20. Liczba członków 456. Ogólny obrót kasowy 205.401·47.

71. Sieniawa. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rach. kosztów urządzenia 3.604·66. Rozchód: z rach. kosztów urządzenia 2·87, z rach. kosztów admin. 2.497 50, do rach. bilansu: saldo na 1900 r. 1.309·29, razem 3 604 66. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 66.469·09, odsetki zaległe 2.104·15, koszta ruchomości 25·85, zapas druków 20·—, zaliczki procesowe 131·31, z rach. realności 323·04, lokacye

4.631·61, kasa 1.141·98; razem 74.847·03. Stan bierny: udziały 19.579·66, wkładki na rachunek bieżący 34.773·89, odsetki naprzód pobrane 716·25, fundusz rezerwowy 17.508·19, z rach. strat i zysków 1.309·29, pozostałość z zysku z 1897 i 1898 r. 959·75; razem 74.847·03. Liczba członków 1.874. Ogólny obrót kasowy 109.809·10.

72. Tarnobrzeg. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: saldo procentów 3.503·27. Rozchód: z rach. kosztów administracyi 1.427·04$^1/_2$, do rachunku bilansu zysk za 1899 rok 2.076·22$^1/_2$; razem 3.503·27. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki na skrypta 86.134·97, pożyczki na weksle 6.590·—, odsetki naprzód zapłacone 130·31$^1/_2$, zaliczki procesowe 552·08, lokacye 2.645·—, gotówka 848·65$^1/_2$; razem 96.901·02. Stan bierny: udziały 12.100·87, wkładki oszczędności 55.098·40$^1/_2$, długi zaciągnięte 13.700·—, odsetki naprzód pobrane 735·32$^1/_2$, rezerwa strat 923·91, fundusz rezerwowy 10.776·65, Bank krajowy 592·52$^1/_2$, z zysku za 1898 r. 897·11, zysk za 1899 r. 2.076·22$^1/_2$; razem 96.901·02. Liczba członków 1.518. Ogólny obrót kasowy 259.719·86.

73. Zborów. Towarzystwo zaliczkowo. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rach. odsetek 4.532·81, zysk z r. 1898 (pozostałość) 73·76; razem 4.606·57. Rozchód: z rach. administracyi i podatków 2.598·74, do rach. bilansu na 1900 r. 2.007·83; razem 4.606·57. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 127.872·15, odsetki naprzód zapłacone 79·88, administracya 200·—, nieruchomości 10·106·94, lokacya 1.150·—, kasa 5.859·25; razem 145.268·22. Stan bierny: udziały 34.418·82, fundusz rezerwowy 9.555·59, wkładki na rachunek bieżący 74.293·46, długi 20.500·—, odsetki naprzód pobrane 1.224·98, zaliczki procesowe 540·56, dług na realności 1.866·16, fundusz możliwych strat 860·82, zysk 2.007·83; razem 145.268·22. Liczba członków 2.981. Ogólny obrót kasowy 652.462·07.

74. Zaleszczyki. Towarzystwo kredytowe „Pomoc". *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rach. odsetek 1.197·45. Rozchód: z rach. kosztów urządzenia i ruchomości 43·44, z rach. kosztów administracyi i podatków 978·97, do rachunku bilansu: saldo na 1900 rok 175·04; razem 1.197·45. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 19.951·48, odsetki naprzód zapłacone 41·59, odsetki zaległe 227·36, koszta ruchomości 367·21, administracya 50·—, zaliczki procesowe i notaryalne 325·03, lokacye 778·68, kasa 692·53; razem 22.433·88. Stan bierny: udziały 6.298·58, fundusz rezerwowy 796·53, wkładki na rachunek bieżący 9.590·64, długi zaciągnięte 5.100·—, odsetki (naprzód pobrane) 473·09, z rach. strat i zysków 175·04; razem 22.433·88. Liczba członków 559. Ogólny obrót kasowy 152.880·71.

Edykta.

(1—1) Firm. 73/00

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że przy firmie: „Spółkowa kasa pożyczkowa w Muszynie, spółka zarejestrowana z nieograniczoną poręką" wpisano, że na walnem zgromadzeniu członków tegoż Towarzystwa odbytem w dniu 12. listopada 1899 uchwalono zmienić firmę i statut spółki w ten sposób, iż w miejsce dotychczasowego statutu „Spółkowej kasy pożyczkowej w Muszynie" z dnia 19. grudnia 1897 przyjęto i zatwierdzono nowy statut *„Spółki oszczędności i pożyczek w Muszynie*, stowarzyszenia zarejestrowanego z nieograniczoną poręką", z siedzibą w Muszynie.

Według zmienionego statutu jest celem spółki starać się o materyalne i moralne podniesienie członków spółki przez udzielanie członkom pożyczek potrzebnych w gospodarstwie, przemyśle i handlu, danie możności do umieszczania na procent pieniędzy zaoszczędzonych i popieranie tworzenia spółek i stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w okręgu spółki. Firmę spółki podpisuje się w ten sposób iż pod pieczęcią (stampilią) firmy kładzie podpis przełożony zarządu względnie jego zastępca i jeden z członków zarządu. Każdy członek obowiązany jest wpłacić do kasy spółki, przynajmniej jeden udział wynoszący 10 koron. Jeden członek nie może więcej mieć niż 5 udziałów. Udział wpłacony być może bądź odrazu bądź w półrocznych ratach wynoszących co najmniej po 1 koronie.

Publiczne ogłoszenia umieszczać będzie spółka w czasopiśmie „Głos Narodu".

W skład nowego Zarządu zostali wybrani: 1. p. Wawrzyniec Miczulski, właściciel realności w Muszynie, jako przełożony Zarządu; 2. p. Józef Bębynek, właściciel realności w Muszynie, jako zastępca przełożonego Zarządu; 3. p. Antoni Kałucki, właściciel realności w Muszynie, jako członek Zarządu; 4. p. Antoni Jurczak, właściciel realności w Muszynie, jako członek Zarządu; 5. p. Alojzy Chmielowski, właściciel realności w Muszynie, jako członek Zarządu.

Nowy Sącz, dnia 26. maja 1900.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.